

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
14.6.2011
Taltionumero
1601
Diaarinumero
1543/3/10

1 (5)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 26.3.2010 nro 10/0345/6

Asian aikaisempi käsittely

X:n sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on 13.12.2006 ja 7.2.2007 tekemillään päätöksillä pysyttänyt lautakunnan alaisen viranhaltijan 9.10.2006 tekemän päätöksen, jolla viranhaltija on hylännyt A:n hakemuksen hänen hoitonsa järjestämisestä vammaisuuden perusteella järjestävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) nojalla.

Helsingin hallinto-oikeus on 16.4.2009 antamallaan päätöksellä A:n valituksesta kumonnut sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätökset ja palauttanut asian viranhaltijalle vammaispalvelulain mukaisena asiana käsiteltäväksi.

X:n sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on 24.8.2009 tekemällään päätöksellä pysyttänyt aiemmat viranhaltijan päätökset. Päätöksen perusteluissa on todettu, että A:lle on myönnetty vammaispalvelulain mukaan henkilökohtainen avustaja 63 tunniksi viikossa ajalle 1.1.2008 - 31.8.2009. Silloin kun avustajaa ei ole saatu, hän on käyttänyt yksityisen hoivayhtiön palveluja. Näistä tunneista on tehty vammaispalvelulain mukaiset päätökset ajoille 20. - 22.10.2008, 1. - 26.11.2008, 1. - 22.12.2008 ja 15. - 18.1.2009. A:n hoito on kotona toteutettu henkilökohtaisen avustajan ja kotihoidon iltapartion avulla. Hänellä on turvapuhelin käytössään ja kotisairaanhoidon täyttäneet lääkerasiat joka toinen viikko. Palveluasumiseen ei ole katsottu olevan perusteita.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Erityistä velvollisuutta palveluasumisen järjestämiseen ei kunnalla ole, jos henkilö on jatkuvan laitoshoidon tarpeessa. Vastaavan asetuksen (vammaispalveluasetus) 10 §:n mukaan palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaalle jokapäiväiselle suoriutumiselle. Palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaalle terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi. Vammaispalveluasetuksen 11 §:n mukaan palveluasumista järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvaluonteisesti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti ja joka ei ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa.

Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella A:n vasen puoli on halvaantunut vuonna 2006 ja hän liikkuu pyörätuolilla. A tarvitsee apua pyörätuoliin siirtymisessä, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, osittain pukeutumisessa, ruoan valmistuksessa, kodinhoidossa ja muissa päivittäisissä toiminnoissa. Muutoin A selviää asunnossaan itsenäisesti. Hänelle on myönnetty 22.6.2009 tehdyllä päätöksellä henkilökohtainen avustaja 63 tunniksi viikossa ajalle 1.6. - 31.8.2009. Lisäksi kotihoidon ilta-partio on käynyt hänen luonaan.

Kun on otettu huomioon A:n avuntarpeesta saatu selvitys ja hänelle jo järjestettyjen palveluiden määrä, A:n ei ole voitu katsoa välttämättä tarvitsevan palveluasumista suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Jaoston päätöstä ei ole ollut syytä muuttaa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut hallinto-oikeuden päätöksen kumoamista ja X:n kaupungin velvoittamista järjestämään hänelle vammaispalvelulain 8 §:n mukainen palveluasuminen.

A:lla on aivoinfarktin seurauksena vasemman puolen halvaus ja hän liikkuu pyörätuolilla. Hän on vammaispalvelulain ja -asetuksen palveluasumista koskevien säännösten vaatimalla tavalla vaikeavammaisen. X:n kaupunki ei ole kiistänyt tätä. Palveluasumisen kriteerit täyttävällä vaikeavammaisella henkilöllä on määrärahoista riippumaton subjektiivinen oikeus palveluasumiseen. Palveluasuminen tulisi siten myöntää aina, kun vaikeavammaisen henkilö sitä hakee. Palveluasumista ei voida evätä sillä perusteella, että määrärahasidonnaisena järjestetty henkilökohtainen avustaja ja muut palvelut riittävät.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (asiakaslaki) 4 §:n 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon muun muassa asiakkaan etu, ja samoin 8 §:n 2 momentin mukaan asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava ottaen huomioon ensisijaisesti asiakkaan etu. Oikeuskäytännössä muodostuneen periaatteen mukaan sosiaalihuoltolain sijasta sovelletaan vammaispalvelulakia, jos se johtaa asiakkaan kannalta edullisempaan lopputulokseen. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun 16.12.2005 T 3369 mukaan vaikeavammaisen henkilön ollessa kyseessä vammaispalvelulain 4 §:n 1 momentin säännös lain toissijaisuudesta väistyy, eikä voida syrjäyttää henkilön oikeutta saada vammaispalvelulain mukaisia vaikeavammaisen palveluasumiseen liittyviä palveluja järjestämällä hänelle sosiaalihuoltolain mukaisia maksullisia palveluita.

Asiakaslain 5 §:n nojalla sosiaalihuollon henkilöstöllä on aktiivinen neuvontavelvollisuus asiakasta kohtaan. Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus luottaa siihen, että hänelle annetaan oikeuksistaan paikkansapitävää tietoa ja että päätöstä tehtäessä sovelletaan oikeaa lakia. A:lle ei ole kerrottu, että hänelle olisi voitu järjestää maksuton palveluasuminen vammaispalvelulain nojalla, vaan hänelle on tarjottu ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ja toissijaisesti vammaispalvelulain mukaisia määrärahasidonnaisia tukitoimia.

Vaikeavammaiset henkilöt ovat eriarvoisessa asemassa keskenään, jos oikeus palveluasumiseen määräytyy sattumanvaraisesti sen mukaan, onko henkilölle järjestetty muita palveluja jo ennen kuin palveluasumista on haettu vai järjestetäänkö täysin samat palvelut vasta hakemuksen johdosta annetun palveluasumispäätöksen perusteella. Tällaisessa tilanteessa kunta jättää helposti kertomatta vaikeavammaiselle asiakkaalle mahdollisuudesta hakea palveluasumista ja pyrkii käyttämään hyväkseen tämän tietämättömyyttä järjestämällä ”riittävät” maksulliset palvelut ennen kuin asiakas huomaa hakea nimenomaan vammaispalvelulain mukaista palveluasumista. Valituksenalaisen päätöksen logiikan mukaan A olisi saanut samat palvelut maksuttomina, jos hän olisi osannut hakea niitä jo alun perin palveluasumiseen liittyen, mutta ei enää myöhemmin.

A:n palveluasumisen maksuttomuus on kierretty järjestämällä asuminen ainakin osittain maksullisilla palveluilla. Tämä ei ole lain mukaista. On kohtuutonta, jos kunta voi väärin toimimalla saada etua asiakkaan kustannuksella, eikä siitä koidu sille mitään seuraamuksia.

X:n sosiaali- ja terveyslautakunta on antamanaan selityksenä viitannut X:n vammaispalvelun sosiaalityöntekijän selvitykseen, jonka mukaan A:n toimintakyky on kevään 2010 aikana laskenut ja hän on joutunut sairaalahoitoon eikä hän ole kotiutettavissa, vaan odottaa jatkohoitopaikkaa Kaunialan sairaalasta.

A:n asiamiehen antamassa vastaselityksessä on todettu, että A:n terveydentilan muutoksella ja sen johdosta tehdyillä ratkaisuilla ei ole merkitystä nyt esillä olevan palveluasumista koskevan asian kanssa. Palveluasumisen järjestämistä koskeva asia on ratkaistava erikseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pirkko Ignatius

Matti Pellonpää (t)

Alice Guimaraes-Purokoski

Heikki Harjula

Maarit Lindroos-Kokkonen

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Kari Nieminen

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Helsingin hallinto-oikeus

X:n sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto